

Kršćanin i Zakon

Michael Hardt

U posljednje vrijeme upoznao sam niz ljudi kojima nije bila jasna uloga Zakona (kojeg je Bog dao po Mojsiju) u njihovom životu. Iako se, pretpostavljam, u većini slučajeva radi o ljudima koji su nanovo rođeni, njihove primjedbe jasno pokazuju da im nije jasno značenje Evanđelja milosti.

Obično se najčešće susreću slijedeća dva gledišta:

- „Spašeni smo kroz smrt Gospodinovu, ali sada se trebamo napregnuti da doista izvršavamo Zakon.“
- „Ne trebamo držati sav Zakon, primjerice „ceremonijalni Zakon“, ali svakako trebamo držati moralni dio (ne ubij, ne ukradi itd.).“

Proturječimo li ovim gledištima dobivamo najčešće odgovor:

„Kako možemo živjeti po Božjoj volji ako ne držimo Zakon?“

Ovakva gledišta su ne samo pogrešna nego i opasna. Ona vode u potpuno pogrešan način razmišljanja i pogrešan životni stav te nas ometaju da ne živimo u skladu s našim odnosom prema Gospodinu i prema Ocu. Ona nam također oduzimaju mir koji svako Božje dijete smije i treba uživati (Rim 8,1). Bez unutarnjeg mira se pak uopće ne može napredovati u istini. Osim toga, ovakva gledišta proturječe jasnim izjavama Biblije što bi nam već trebalo biti dovoljno da ih odbacimo. Odgovori na nekoliko pitanja iz ove tematike, pojasnit će nam to još bolje.

1. Može li se čovjek opravdati pred Bogom držanjem Zakona?

Na ovo pitanje - možda na čuđenje nekih čitatelja - moram odgovoriti s „da“, ali s teoretskim „da“. Biblija naime kaže: „Držite moje propise i moje zakone, jer čovjek koji im se pokorava živjet će po njima“ (Lev 18,5; vidi i Rim 10,5). No svakako moram dodati: praktički „ne“. Prirodan čovjek jednostavno nema snage držati Zakon. Pavao kaže: „Jer što Zakon nije mogao, budući da bijaše oslabljen zbog tijela, učinio je Bog (Rim 8,3). U Rimljanima 3,20 veli: „Zato se djelima Zakona neće pred njim opravdati ni jedno tijelo.. Ako netko ovo ne uviđa onda je ne samo u zabludi nego potpuno naglavce obrće Evanđelje, „izvrćući Kristovo evanđelje“. (Gal 1,7).

2. Je li onda Zakon loš?

Nipošto! Kako bi nešto, što je dao sâm Bog, moglo biti loše samo po sebi? No neka nam govori sama Biblija: „Stoga: Zakon je svet, i

zapovijed je sveta, i pravedna, i dobra“ (Rim 7,12). Ako je tako, zašto ga ne bismo koristili kao pravilo života? Prije nego odgovorimo na ovo pitanje, moramo se upitati:

3. Zbog čega je Bog dao Zakon?

Odgovor nalazimo u Poslanici Rimljanima 3,20: „Po Zakonu dolazi spoznaja grijeha“. Kad sam jednom upitao mladića koji se obratio čitajući Bibliju, koja knjiga Biblije ga je zapravo dovela do obraćenja, računao sam s odgovorom poput „Evangelje po Ivanu“. No on je odgovorio: „Čitajući Mojsijevo Petoknjžje spoznao sam da je Bog svet i da sam ja grešnik“. Po Zakonu dolazi spoznaja grijeha.

4. Kome je namijenjen Zakon?

Bog je nekoć prvenstveno dao Zakon izraelskom narodu. On je izabrao taj narod i blagoslovio ga, između ostalog, na taj način što mu je dao mnoge upute za uređenje svakodnevnog života. Naravno da oni nisu održali Zakon, jer grešan čovjek to ne može. No ovdje želim istaći jednu drugu činjenicu, naime, da ako nisi Židov onda nikad nisi ni bio „pod Zakonom“, pa tako nisi ni sada kao kršćanin.

Strogo gledano, morao bi biti ne samo Židov nego i Židov koji živi u razdoblju Zakona a ne u sadašnjem razdoblju milosti.

Pavao je jasno rekao: „Jer niste pod Zakonom nego pod milošću“ (Rim 6,14).

5. Može li Zakon danas uopće nekome koristiti?

Svakako da može. Opet si iznenađen? Pavao je pisao Timoteju da se Zakon mora pravilno koristiti. Pritom daje čitav popis onih koji, iako ne pripadaju izraelskom narodu, mogu imati koristi od Zakona (1. Tim 1,8.9): „A znamo da je Zakon dobar ako se tko njime služi zakonito, svjestan toga da Zakon nije donesen za pravednika nego za

- bezakonike i nepokornike
- nepobožnike i grešnike
- bezbožnike i svetogrdnike
- ocubojice i majkubojice
- koljače
- bludnike
- muškarce koji liježu s muškarcima
- otimače ljudi
- lažljivce
- krivokletnike, i ima li još što protivno zdravom nauku...“

Ako, dakle, Zakon „nije dan za pravednika“, nego za bezbožnike, kako netko može smatrati da je Zakon životno pravilo za kršćane?

6. Znači li to da ćemo jednostavno grijешiti?

Ovakav zaključak se često povlači i predbacuje onima koji tvrde da su kršćani pod milošću a ne pod Zakonom. On je logičan, ali samo naizgled. Pavao je ovu primjedbu označio kao huljenje: „Kako nas optužuju i kako neki kažu da govorimo: činimo zlo da dođe dobro“ (Rim 3,8; vidi Rim 6,1.15). Kad oni koji su bili pod Zakonom ni u kom slučaju nisu smjeli grijешiti, onda oni koji su pod milošću još manje, jer oni su mnogo dublje i prisnije upoznali Boga, naime, kao Boga ljubavi, koji je žrtvovao svog jedinog Sina da riješi problem grijeha. Nemoguće da netko tko je „okusio“ tu milost potom zaključuje, budući da je spašen, da na Božju ljubav treba odgovoriti s tako teškom uvredom (jer grijeh i nije drugo nego vrijeđanje Boga). Juda oštro govori protiv onih koji „milost Boga našega izokreću u razuzdanost“ (stih 4), tj. zloupotrebljavaju Božju milost kao izliku za svoj razuzdani život. Juda označuje takve ljude kao bezbožnike. Osim toga, Bog nas je uveo u kršćansku slobodu. U svezi s tim dvije napomene:

- 1. Griješenje nikad nije znak slobode, nego ropstva. Prije našeg obraćenja bili smo „robovi grijeha“ (Rim 6,17.20). Sad smo „oslobođeni od grijeha“ (Rim 6,22).*
- 2. Kršćanska sloboda nije samo sloboda da više ne moramo grijешiti (to je negativna strana), nego također i sloboda, odnosno sposobnost, da se radujemo u Gospodinu Isusu: „A gdje je Duh Gospodinov ondje je sloboda. A svi mi koji otkrivena lica slavu Božju kao u zrcalu gledamo, u istu se sliku preobražavamo...“ (2. Kor 3,17.18). To je pozitivna strana.*

7. Je li Zakon mjerilo ravnjanja za praktični život kršćana? Ako nije, kako onda možemo ugoditi Bogu?

Već smo spomenuli neke odjeljke (kao 1. Tim 1,8.9) koji nam pokazuju da Zakon nije mjerilo po kojem bi kršćanin trebao ravnati svoj život. No tome valja dodati i još nešto: ako bismo i htjeli koristiti Zakon, kako bi spriječili grijeseenje, još bismo jedan biblijski odjeljak okrenuli upravo naglavce:

„Ta neće grijeh vama gospodariti - jer niste pod Zakonom nego pod milošću!“ (Rimljanima 6,14)

Razlog tome zašto grijeh nema više nikakve vlasti nad nama, je upravo taj sto nismo (!) pod Zakonom nego pod milošću. Religiozni ljudi skloni su stvarati si sustav pravila, kako bi živjeli „dobar“ život. Pa ipak, uvijek sve pođe naopako. Bog, naprotiv, ide posve drugim putem:

- On osuđuje načelo grijeha koji živi u nama

- On daje novu narav onome tko vjeruje u Krista - narav koja hoće činiti dobro (Iv 3,6)
- On daje Svetog Duha onome tko je povjerovao u evanđelje spasenja, kao snagu da čini ono što želi nova narav (Rim 8,4)
- On nas poučava — ne pomoću Zakona - nego milošću (Tit 2,12)

U tome je ljepota: Bog nam daje osobu koja ispunjava naše misli i život, tj. Krista.

Praktični primjeri

Neki smatraju da će kršćani, koji se ne upravljaju po Zakonu, zbog toga krasti, ubijati i slično. Ako netko tako misli, on je slabo razumio kako kršćanin razmišlja i živi. Uzmimo kao primjer zapovijed „Ne ukradi“. Gospodin Isus je rekao: „Blaženije je davati nego primati“ (Dj 20,35). Pritom je riječ o zakonitom primanju, a ne o krađi. Ako razmišljamo o ovim riječima onda ćemo radije davati nego primati, a pogotovo nećemo uzimati nešto ono što nam ne pripada. U tom smislu govori i Pavao: „Tko je krao, neka više ne krađe! Neka se radije trudi raditi svojim rukama što je dobro da bi mogao dati onomu tko je u potrebi“ (Ef 4,28). Nije li ovo mnogo uzvišenije mjerilo od onoga „ne ukradi“? Isto je i s ubijanjem. Kršćanin je zaokupljen Onime tko nikome nije naškodio, nego je „prošao čineći dobro i ozdravljajući“ (Dj 10,38). Zar to ne rješava pitanje ubijanja? Isto je i kod braka. Za kršćanina ne vrijedi „Ne počini preljube“, nego on promatra brak kao sliku Krista i Crkve (Ef5,22 i dalje). Mogli bismo tako nastaviti pokazivati da nas milost (!) doista poučava u svim područjima života „da razborito, pravedno i pobožno živimo u sadašnjem svijetu.“ (Tit 2,12).

Na taj način će kršćanin ispuniti pravedne zahtjeve Zakona (Rim 8,4) premda mu to neće biti cilj. Njegov je cilj mnogo uzvišeniji, naime, da se „Krist oblikuje u njemu“, da slijedi svoj Uzor (1. Pet 2,21).